

Krátkodobá predikcia
vývoja slovenskej ekonomiky v roku 2022
(1.aktualizovaná verzia: august 2022)

Ján Haluška
Branislav Pristáč

**Krátkodobá predikcia
vývoja slovenskej ekonomiky v roku 2022
(1. aktualizovaná verzia: august 2022)**

**Ján Haluška
Branislav Pristáč**

Abstrakt

Dokument obsahuje výsledky krátkodobej predikcie vývoja slovenskej ekonomiky v roku 2022 (1. aktualizovaná verzia: august 2022).

Copyright © INFOSTAT, Inštitút informatiky a štatistiky

Obsah tohto dokumentu je chránený autorským zákonom. Nemožno ho bez súhlasu autorov používať, meniť alebo z neho odstrániť informácie o správe práv k nemu.

ISSN 2454-0773

OBSAH

1 ÚVOD	5
2 HRUBÝ DOMÁCI PRODUKT	5
3 ZAHRANIČNÝ OBCHOD - SALDO OBCHODNEJ BILANCIE	10
4 SPOTREBITEĽSKÉ CENY	12
5 ZAMESTNANOSŤ A NEZAMESTNANOSŤ V HOSPODÁRSTVE.....	15
6 NOMINÁLNA A REÁLNA MZDA V HOSPODÁRSTVE	18
7 PRÍLOHA	21

Krátkodobá predikcia vývoja slovenskej ekonomiky v roku 2022 (1. aktualizovaná verzia: august 2022)

Ján Haluška, Branislav Pristáč
INFOSTAT Bratislava

1 ÚVOD

Predložený dokument obsahuje výsledky 1. aktualizácie krátkodobej predikcie vývoja základných makroekonomických ukazovateľov z reálneho sektora slovenskej ekonomiky v roku 2022 (tabuľka a obr. 9 až 14 v Prílohe) a ich stručnú interpretáciu. Prezentované odhady zohľadňujú skutočný vývoj týchto ukazovateľov v 1. polroku 2022, v prípade spotrebiteľských cien v januári až júli 2022. Prihliadajú tiež na výsledky konjunkturálnych a spotrebiteľských prieskumov (KSP) za prvých osem mesiacov tohto roka.

Zdrojom informácií o vývoji v relevantnom vonkajšom ekonomickom prostredí, teda v eurozóne, Nemecku a Českej republike, ktorý sa očakáva v tomto roku, boli prognózy *Consensus Forecasts* (pre eurozónu a Nemecko) a *Eastern Europe Consensus Forecasts* (pre Českú republiku) z augusta 2022. Ich výsledky signalizujú, že vonkajší dopyt by mal rásť agregátneho dopytu v slovenskej ekonomike v horizonte krátkodobej predikcie podporovať, ale len veľmi slabou¹. Nedá sa však vylúčiť ani možnosť, že rast agregátneho dopytu bude naopak tlmiť, pretože riziko ekonomickej recesie v relevantnom vonkajšom ekonomickom

prostredí v závere tohto roka (na konci horizontu krátkodobej predikcie) výrazne vzrástlo.

Signály o možnej recesii prichádzajú zatiaľ najmä z Nemecka. Výkonnosť jeho ekonomiky totiž po oživení jej rastu v 1. štvrťroku 2022, kedy stúpila o 0,8%, v 2. štvrťroku 2022 vzrástla len o 0,1% (vždy oproti predchádzajúcemu štvrťroku podľa sezónne očistených údajov). Avšak zvyšujúca sa inflácia, ktorá súvisí najmä s vojnou na Ukrajine, tlmí domáci dopyt a ekonomickú aktivitu nielen v Nemecku, ale vo vonkajšom prostredí všeobecne. Ďalšiu vážnu hrozbu pre výkonnosť ekonomík v krajinách našich hlavných obchodných partnerov i u nás predstavuje prípadné zastavenie dodávok plynu z Ruska. V kontexte uvedených kľúčových negatívnych rizík je potrebné vnímať aj výsledky aktualizovanej predikcie.

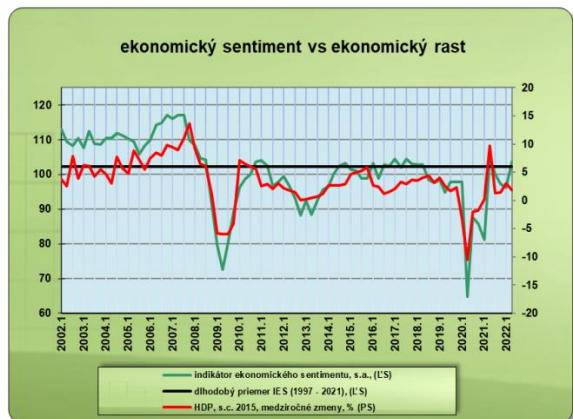
2 HRUBÝ DOMÁCI PRODUKT

Zlepšovanie stavu domácej ekonomickej klímy, ktoré súviselo s ústupom tretej vlny pandémie, trvalo len tri mesiace (marec až máj 2022). Následne sa jej stav výrazne zhoršil. Indikátor ekonomického sentimentu (IES) sa prepadol zo 109,1 v máji na 99,5 v júni, teda až pod úroveň svojho dlhodobého priemeru (102,2 za roky 1997-2021). Priemerná hodnota IES (odvodená z jeho sezónne očistených mesačných údajov) napriek tomu stúpila z 96,3 v 1. štvrťroku 2022 na 103,9 v 2. štvrťroku tohto roka. Oproti 1. štvrťroku 2022 sa teda stav domácej ekonomickej

¹ Výkonnosť ekonomiky eurozóny by mala v roku 2022 vzrásť o 2,8%, ekonomiky Nemecka o 1,5% a ekonomiky ČR o 2,4%. Pokiaľ ide o infláciu, v eurozóne by mala dosiahnuť 7,8%, v Nemecku 7,5% a v ČR 15,1% (vždy v priemere). Tlak na rast inflácie generujú najmä prudko rastúce ceny energií a zvyšujúce sa ceny potravín.

klímy zlepšil, ale v porovnaní s 2. štvrťrokom 2021, kedy IES dosiahol hodnotu 104,8 (v priemere), bol jej stav v 2. štvrťroku tohto roka horší (obr. 1).

Obr. 1

Zdroj: ŠÚ SR

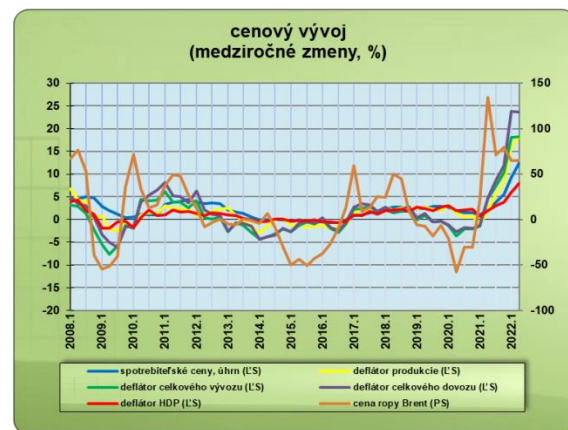
Domáca ekonomická klíma sa v júni zhoršila (oproti máju 2022) vplyvom poklesu dôvery podnikateľov v troch zo štyroch odvetí (v priemysle, stavebníctve, službách, zatiaľ čo dôvera podnikateľov v obchode sa oproti máju nezmenila), ako aj poklesom dôvery spotrebiteľov. V širšom kontexte možno jej zhoršenie v júni vnímať najmä ako dôsledok vojny na Ukrajine, ktorý bol u nás zaznamenaný s časovým posunom zhruba troch mesiacov od jej začiatku. Dlhodobý vývoj IES a všetkých piatich zložiek jeho štruktúry na mesačnej báze, teda indikátorov dôvery podnikateľov v priemysle, stavebníctve, obchode, službách a indikátora dôvery spotrebiteľov, je v podobe konjunkturálnych sáld zobrazený v Prílohe na obr. 1 až 6.

Rast výkonnosti hospodárstva v 2. štvrťroku tohto roka s príspevom domácej ekonomickej klímy pokračoval, bol však veľmi mierny. Na medzikvartálnej báze sa tvorba HDP zvýšila reálne o 0,5% (oproti 1. štvrťroku 2022 podľa sezónne očistených údajov ŠÚ SR), teda 0,1 p. b. viac ako v predchádzajúcich troch štvrťrokoch. Na medziročnej báze stúpala reálne o 1,8%,

v bežných cenách o 10,0% a dosiahla cca 26,5 mld. €. Zatiaľ čo reálny HDP bol kumulatívne za 1. a 2. štvrťrok 2022 na medziročnej báze vyšší o 2,4%, nominálny HDP vzrástol o 9,6% (vždy v priemere) a dosiahol cca 50,3 mld. €.

Úhrnná cenová hladina v hospodárstve sa výrazne posunula smerom nahor aj v 2. štvrťroku tohto roka. Vyplýva to z deflátoru HDP, ktorého rast sa na medziročnej báze zvýšil o 6,0%, v 1. štvrťroku 2022 na 8,0% v 2. štvrťroku 2022 (obr. 2). Zrýchľovanie dynamiky rastu úhrnnej cenovej hladiny v hospodárstve je primárne dôsledkom extrémne vysokého tlaku na rast cien, ktorý prichádza z vonkajšieho ekonomického prostredia. Deflátor dovozu tovarov a služieb stúpol v 1. a 2. štvrťroku 2022 prakticky rovnako, a to o 23,8%, resp. o 23,7%².

Obr. 2

Zdroj: ŠÚ SR

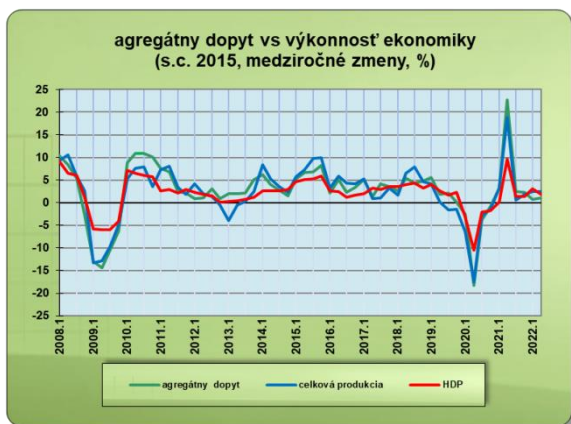
Extrémne vysoký rast dovozných cien spôsobil, že nový rozmer nadobudol aj inflačný charakter domáceho ekonomického prostredia. Dynamika rastu deflátoru celkovej produkcie v hospodárstve sa zrýchlila zo 16,1% v 1. štvrťroku 2022 na 18,2% v 2. štvrťroku

² V extrémne vysokom raste cien dovozu sa odzrkadľuje aj vplyv vysokej ceny ropy *Brent* na svetovom trhu. V 1. a 2. štvrťroku 2022 vzrástla na medziročnej báze zhodne cca o 65% a dosiahla cca 100,3 USD/barel, resp. 113,5 USD/barel (vždy v priemere).

2022. V rozhodujúcej miere vplyvom deflátoru medzispotreby, ktorého rast sa v rovnakom období zrýchlil z 22,4% na 24,5%. Na ceny vývozu mal však vzostup deflátoru celkovej produkcie v hospodárstve len marginálny dopad, pretože rast deflátoru vývozu tovarov a služieb sa v tom istom období zrýchlil z 18,1% na 18,3%. Zrýchlenie rastu deflátoru celkovej produkcie v hospodárstve však malo omnoho silnejší dopad na dynamiku rastu spotrebiteľských cien (viac v časti *Spotrebiteľské ceny*).

Rast výkonnosti hospodárstva v 1. polroku 2022 (o 2,4% v priemere) bol o polovicu menší ako v 1. polroku 2021. Agregátny dopyt, čo je kľúčový faktor, od ktorého výkonnosť hospodárstva závisí, zaznamenal totiž veľmi slabý rast (obr. 3). Zatiaľ čo v 1. polroku 2021 stúpol o 13,0%, v 1. polroku 2022 vzrástol len o 1,0% (vždy v priemere). Preto sa výrazne spomalil aj rast objemu celkovej produkcie v hospodárstve – v rovnakom období z 11,0% na 2,5% (vždy v priemere). K jej rastu prispela medzispotreba i hrubá pridaná hodnota v hospodárstve, objem medzispotreby však vzrástol v 1. polroku 2022 výraznejšie ako objem hrubej pridanej hodnoty (o 3,2%, resp. o 1,2%; vždy v priemere).

Obr. 3

Zdroj: ŠÚ SR

Veľmi slabý rast, ktorý agregátny dopyt dosiahol v 1. polroku tohto roka, ide

v rozhodujúcej miere na vrub vonkajšieho dopytu, pretože objem vývozu tovarov a služieb v 1. aj 2. štvrťroku 2022 na medziročnej báze poklesol o 4,5%, resp. o 0,3% (viac v časti *Zahraničný obchod - saldo obchodnej bilancie*). Domáci dopyt ako celok (druhá zložka štruktúry agregátneho dopytu) naopak pokračoval v raste, ale jeho prírastok sa znížil zo 6,8% v 1. štvrťroku 2022 na 2,4% v 2. štvrťroku tohto roka (obr. 4). Domáci efektívny dopyt ako celok, ktorý nezohľadňuje vplyv zmeny stavu zásob v hospodárstve, však v 2. štvrťroku 2022 vzrástol len 1,2%.

Obr. 4

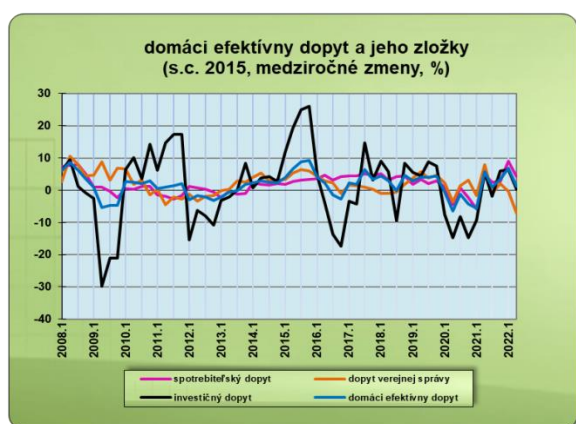

Zdroj: ŠÚ SR

Keďže tvorba domácich zdrojov (vyjadrená tvorbou reálneho HDP) vzrástla v 2. štvrťroku 2022 viac ako agregátny dopyt (o 1,8% vs o 1,0%), tlak na dovoz zdrojov zo zahraničia, potrebných na úplné pokrytie vecnej skladby agregátneho dopytu, zostal utlmený (obr. 4). Objem dovozu tovarov a služieb, ktorý v 1. štvrťroku 2022 na medziročnej báze klesol o 1,3%, zaznamenal v 2. štvrťroku 2022 nulový rast (viac v časti *Zahraničný obchod - saldo obchodnej bilancie*). Relatívne veľká časť zdrojov (vytvorených doma, alebo dovezených) však napriek tomu nebola využitá, ale zostala v zásobách. Stav zásob v hospodárstve v bežných cenách sa totiž v 1. aj 2. štvrťroku 2022 zvýšil (cca o 0,972 mld. €, resp. o 1,223 mld. €).

Slabý rast, ktorý domáci dopyt ako celok dosiahol v 2. štvrtroku 2022 (o 2,4%), bol výsledkom vplyvu všetkých troch hlavných zložiek jeho štruktúry (obr. 5). Zatiaľ čo konečná spotreba domácností (KSD; spotrebiteľský dopyt) a tvorba hrubého fixného kapitálu (THFK; investičný dopyt) "prispeli" tým, že ich reálny rast bol výrazne nižší ako v 1. štvrtroku 2022, konečná spotreba verejnej správy (KSVS; dopyt verejného sektora) tým, že jej reálny pokles bol výrazne hlbší ako v 1. štvrtroku 2022.

Obr. 5

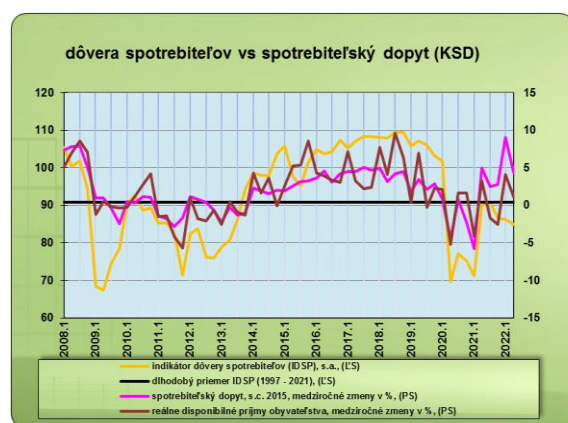
Zdroj: ŠÚ SR

Rast KSD v stálych cenách sa spomalil z 9,1% v 1. štvrtroku 2022 na 4,3% v 2. štvrtroku tohto roka (obr. 6). Prispela k tomu hlavne vysoká inflácia, ale aj vplyv bázičného efektu (KSD v 2. štvrtroku 2021 stúpila o 5,0%). Proti výraznejšiemu spomaleniu rastu KSD pôsobil hlavne pokles sklonu obyvateľstva k úsporám (v prospech sklonu k spotrebe), ktorý na medzioročnej báze pokračoval už piaty štvrtrok po sebe. Miera hrubých úspor obyvateľstva klesla zo 7,5% v 2. štvrtroku 2021 na 4,4% v 2. štvrtroku 2022.

Rast spotrebiteľského dopytu bol podložený reálnymi disponibilnými príjmami domácností (hlavný zdroj financovania KSD), ktorých dynamika rastu sa však vplyvom vzostupu celkovej inflácie spomalila zo 4,1% v 1. štvrtroku 2022 na 1,1% v 2. štvrtroku tohto roka. Hlavným

zdrojom ich rastu boli bežné príjmy domácností, ktoré aj v 2. štvrtroku 2022 vzrástli relatívne viac ako bežné výdavky domácností (o 12,6%, resp. o 10,2%). Disponibilné príjmy domácností sa vďaka tomu zvýšili v 1. polroku 2022 na medzioročnej báze o 13,7%, kým v 1. polroku 2021 stúpili len o 1,1% (vždy v priemere). K zrýchleniu dynamiky ich rastu prispel predovšetkým vysoký rast celkovej zamestnanosti v hospodárstve od začiatku tohto roka sprevádzaný relatívne vysokým rastom priemernej mesačnej nominálnej mzdy na makroúrovni (viac v častiach *Zamestnanosť a nezamestnanosť v hospodárstve*, resp. *Nominálna a reálna mzda v hospodárstve*).

Obr. 6

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

KSVS v stálych cenách zaznamenala v 1. aj 2. štvrtroku 2022 na medzioročnej báze pokles o 0,4%, resp. o 7,2%. Zatiaľ čo reálne v 1. polroku 2022 poklesla o 3,8%, v nominálnom vyjadrení - vplyvom rastu deflátoru KSVS - naopak vzrástla o 7,8% (vždy v priemere). Vplyvom vyššej inflácie sa teda dynamika rastu dopytu verejného sektora v bežných cenách zrýchlila, pretože v 1. polroku 2021 stúpila cca o 5,0% (v priemere). Vyšší dopyt viedol k zrýchleniu rastu produkcie verejného sektora, ktorá v bežných cenách stúpila v 1. polroku 2022 o 7,3% (v priemere). Pre porovnanie: v súkromnom sektore

produkcia v bežných cenách vzrástla v 1. polroku 2022 o 21,3% (v priemere).

K zrýchleniu rastu produkcie vo verejnom sektore došlo vplyvom medzispotreby i hrubej pridanej hodnoty, ale vplyv medzispotreby bol omnoho silnejší. V 1. polroku 2022 totiž stúpila o 13,4%, kým hrubá pridaná hodnota o 4,8% (vždy v priemere). Pokiaľ ide o hrubú pridanú hodnotu vo verejnom sektore, k zrýchleniu jej rastu došlo najmä vplyvom odmien zamestnancov v tomto sektore, ktoré v 1. polroku 2022 vzrástli o 6,4%, pretože spotreba fixného kapitálu v bežných cenách vo verejnom sektore vykazuje už tretí rok veľmi nízky rast (pod 1%; vždy v priemere). Zdrojom rastu KSVS v bežných cenách boli v 1. polroku 2022 aj úhrady zdravotných poisťovní, ktoré stúpili cca o 9,5% (v priemere).

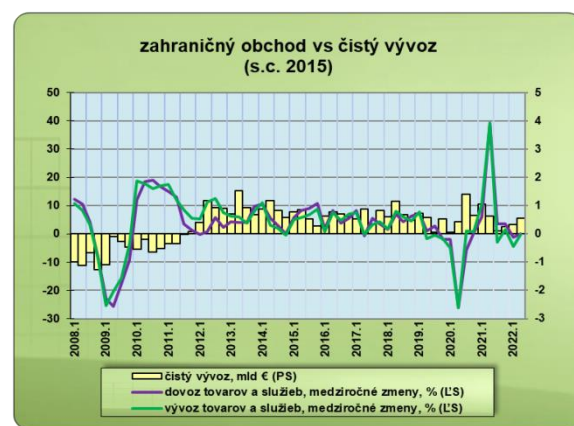
Investičný dopyt ako celok zaostal za očakávaniami ešte výraznejšie ako v 1. štvrťroku 2022. Dynamika rastu THFK v stálych cenách sa totiž spomalila zo 6,4% v 1. štvrťroku 2022 na 0,4% v 2. štvrťroku tohto roka, v čom sa odzrkadlilo aj zhoršenie stavu domácej ekonomickej klímy. Objem THFK bol teda v 1. polroku 2022 nižší ako pred pandemiou (v priemere o vyše 10% ako v 1. polroku 2019). Je to dôsledok viac ako rok pretrvávajúceho útľumu investičného dopytu v oblasti budov a stavieb, ale aj stále relatívne nízkeho rastu investičného dopytu v oblasti strojov a zariadení.

Aj sektorová štruktúra THFK v bežných cenách potvrdzuje, že rast investičného dopytu nemal ani v 2. štvrťroku tohto roka plošný charakter. Zatiaľ čo sektor nefinančných korporácií a sektor domácností dosiahli - podobne ako v 1. štvrťroku 2022 - až dvojciferné relatívne prírastky THFK v bežných cenách (o 16,2% resp. o 14,1%), vo finančných korporáciách ani vo verejnej správe k oživeniu rastu THFK v bežných cenách ešte nedošlo.

Naopak, v oboch sektoroch THFK v bežných cenách v 2. štvrťroku 2022 výrazne poklesla.

Rast výkonnosti hospodárstva v 2. štvrťroku 2022 bol v porovnaní s rastom domáceho dopytu nižší (o 1,8%, resp. o 2,4%). Z toho vyplýva, že tlmiaci vplyv čistého vývozu na rast výkonnosti hospodárstva pokračoval, ale oproti 1. štvrťroku 2022 výrazne zoslabol. Model, v ktorom k rastu výkonnosti hospodárstva prispieva len domáci dopyt, sa v praxi presadzuje už štyri štvrťroky po sebe (obr. 7). Hlavnou príčinou jeho pretrvávania je obchodná bilancia, ktorá v období posledných 12 mesiacov zaznamenala až v 10 mesiacoch deficit (viac v časti *Zahraničný obchod - saldo obchodnej bilancie*).

Obr. 7

Zdroj: ŠÚ SR

Vojnový konflikt na Ukrajine trvá už vyše šesť mesiacov, ale jeho ďalší priebeh je stále nepredvídateľný. Kľúčový predpoklad, na ktorom je založený odhad výkonnosti slovenskej ekonomiky v roku 2022, je preto opäť formulovaný len rámcovo (tak ako pred tromi mesiacmi), avšak v aktualizovanej podobe. Jedná sa o odhad rastu agregátneho dopytu v roku 2022, ktorý sme korigovali smerom nadol, lebo domáci dopyt i vonkajší dopyt by mali vzrásť v tomto roku menej ako sme odhadovali v máji 2022. Nasvedčuje tomu aj IES, pretože jeho pokles pokračoval aj

v auguste, teda tretí mesiac po sebe, pričom sa dostal na najnižšiu úroveň za posledných 17 mesiacov (od marca 2021). Oproti júlu sa dôvera podnikateľov znížila vo všetkých štyroch odvetviach (najviac v službách) aj dôvera spotrebiteľov.

Podľa aktualizovaného odhadu by sa mal rast agregátneho dopytu spomaliť zo 7,0% v roku 2021 na 1,6% v roku 2022, v dôsledku čoho by sa mala dynamika rastu tvorby reálneho HDP v tom istom období spomaliť z 3,0% na 1,6% (vždy v priemere). Rast úhrnnej cenovej hladiny v hospodárstve by sa mal napriek tomu zrýchliť viac ako sme odhadovali v máji 2022. Podľa aktualizovaného odhadu vzrastie deflátor HDP v roku 2022 o 7,3%, čo znamená, že tvorba nominálneho HDP by sa mala oproti roku 2021 zvýšiť o 9,0% (vždy v priemere) a dosiahnuť cca 105,8 mld. €.

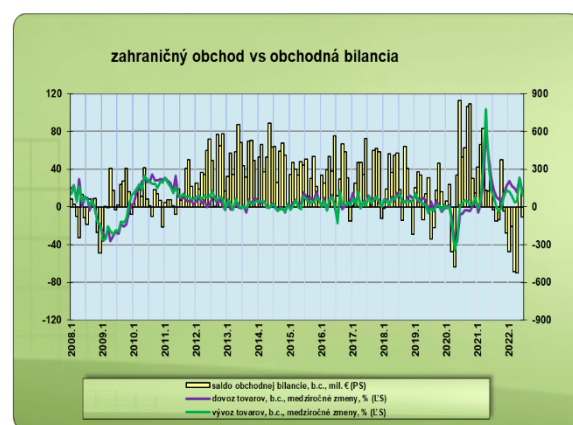
3 ZAHRANIČNÝ OBCHOD - SALDO OBCHODNEJ BILANCIE

Vývoz tovarov aj dovoz tovarov v bežných cenách dosiahli aj v 2. štvrtroku tohto roka na medzioročnej báze dvojciferné relatívne prírastky (o 16,4%, resp. o 21,0%; vždy v priemere). Z hľadiska celého 1. polroka 2022 je však rozdiel v dynamike ich rastu ešte vyšší - vývoz tovarov stúpol na medzioročnej báze o 13,4%, dovoz tovarov sa zvýšil o 22,0% (vždy v priemere). Pokiaľ ide o ich vývoj na medzikvartálnej báze, pozitívnym javom je, že podľa sezónne očistených štatistických údajov ŠÚ SR sa vývoz tovarov zvýšil v 2. štvrtroku 2022 o vyše 5%, kým dovoz tovarov stúpol o 1% (vždy v priemere oproti 1. štvrtroku 2022).

V nominálnom vyjadrení dosiahol vývoz tovarov v 2. štvrtroku 2022 cca 25,6 mld.

€, dovoz tovarov cca 26,0 mld. €³. Obchodná bilancia teda skončila s deficitom cca 441 mil. € (cca 1,7% HDP v bežných cenách), zatiaľ čo v rovnakom období minulého roka dosiahla zhruba rovnako veľký prebytok (cca 468 mil. €). V porovnaní s 1. štvrtkom 2022, v ktorom obchodná bilancia zaznamenala deficit vyše 1 mld. €, bol jej deficit v 2. štvrtroku 2022 o viac ako polovicu menší (obr. 8).

Obr. 8

Zdroj: ŠÚ SR

Za posledných 12 mesiacov (júl 2021 až jún 2022) dosiahla obchodná bilancia prebytok len dvakrát (v októbri 2021 cca 375 mil. € a v máji 2022 a cca 165 mil. €), a preto kumulatívne za uvedené obdobie zaznamenala deficit cca 1,6 mld. €. Pre porovnanie: v predchádzajúcich 12 mesiacoch (júl 2020 až jún 2021) dosiahla vždy prebytok, ktorý kumulatívne činil 4,7 mld. €. Zmena obchodnej bilancie z prebytkovej na deficitnú bola dôsledkom poklesu štrukturálneho prebytku v obchode s osobnými autami (z 22,8 mld. € za júl 2020 až jún 2021 na 20,1 mld. € za júl 2021 až jún 2022) v kombinácii s prehĺbením štrukturálneho deficitu

³ Podľa údajov NBS dosiahol vývoz služieb v bežných cenách v 2. štvrtroku 2022 cca 2,7 mld. €, dovoz služieb v bežných cenách činil cca 2,6 mld. €, pričom na medzioročnej báze stúpili o 23,4%, resp. o 29,6% (vždy v priemere). Sú to porovnateľné prírastky ako dosiahli v 1. štvrtroku 2022.

v obchode s uhľovodíkovými palivami (v rovnakom období z 3,4 mld. € na 7,5 mld. €)⁴.

Dvojciferné relatívne prírastky dosiahol vývoz tovarov a dovoz tovarov v bežných cenách aj v 2. štvrtroku 2022 s významnou podporou cien vývozu i cien dovozu tovarov. Deflátor celkového vývozu aj deflátor celkového dovozu totiž zaznamenali opäť až dvojciferné relatívne prírastky (o 18,3%, resp. o 23,7%), ktoré boli takmer identické ako dosiahli v 1. štvrtroku 2022. Vývoz tovarov i dovoz tovarov v bežných cenách teda vzrástli v 1. polroku 2022 výlučne vplyvom rastu cien vývozu (deflátor celkového vývozu) a cien dovozu.

Zaostávanie rastu vývozu za rastom dovozu tovarov v bežných cenách sa v 2. štvrtroku 2022 zmiernilo najmä vďaka oživeniu rastu vývozu osobných automobilov na medziročnej báze (predtým tri štvrtroky sústavne klesal). Podľa predbežných štatistických údajov (v rámci klasifikácie BEC) vzrástol ich vývoz v 2. štvrtroku 2022 o 7,5% (v priemere). Vyznačoval sa však značnou volatilitou - v apríli na medziročnej báze poklesol o 26%, v máji a júni naopak stúpol o 51%, resp. o 8%. Vývoz osobných automobilov v 2. štvrtroku 2022 predstavoval vyše 24% celkového vývozu tovarov v bežných cenách.

Vývoz tovarov očistený o vplyv vývozu osobných automobilov vzrástol v 2. štvrtroku 2022 cca o 20%, čo je prírastok zhodný s tým, ktorý dosiahol v 1. štvrtroku 2022 aj v roku 2021 (vždy v priemere).

⁴ V danom prípade bol pokles štrukturálneho prebytku dôsledkom nižšej produkcie a tým i poklesu vývozu osobných automobilov (vplyvom nedostatku komponentov na ich výrobu), zatiaľ čo prehĺbenie štrukturálneho deficitu ide na vrub zdraženia dovozu uhľovodíkových palív (vplyvom výrazného rastu ceny ropy a zemného plynu na svetovom trhu).

Relatívne najviac vzrástol opäť vývoz uhľovodíkových palív a vývoz surovín (v bežných cenách cca o 66%, resp. o 33%; vždy v priemere). Po nich, z hľadiska veľkosti prírastku, nasleduje vývoz potravín (cca o 30%), vývoz investičných tovarov (cca o 11%), vývoz dopravných prostriedkov (cca o 10%) a vývoz spotrebného tovaru (cca o 1%).

Na základe predbežných údajov o komoditnej štruktúre dovozu tovarov v bežných cenách (v rámci klasifikácie BEC) možno konštatovať, že dovoz pre medzispotrebu vzrástol relatívne najviac aj v 2. štvrtroku 2022. Dovoz uhľovodíkových palív stúpol o 91%, dovoz surovín cca o 28% (vždy v priemere). Dovoz pre medzispotrebu tvoril v 2. štvrtroku 2022 cca 38% celkového dovozu tovarov v bežných cenách.

Na pokrytí rastu agregátneho dopytu v bežných cenách sa významnou mierou podieľal aj dovoz pre konečnú spotrebu. Každá zložka jeho štruktúry dosiahla aj v 2. štvrtroku 2022 dvojciferný relatívny prírastok - dovoz potravín cca o 31%, dovoz osobných automobilov cca o 16% a dovoz spotrebného tovaru cca o 10% (vždy v priemere). Dovoz tovarov investičného charakteru však stúpol len veľmi mierne - cca o 4,5%, teda zhodne ako v 1. štvrtroku 2022. Z celkového dovozu tovarov v bežných cenách v 2. štvrtroku 2022 tvoril dovoz tovarov investičného charakteru cca 22%, dovoz pre konečnú spotrebu cca 18%.

Aktualizovaný odhad vývoja vývozu a dovozu tovarov v bežných cenách v horizonte krátkodobej predikcie zohľadňuje vývoj sezónne očistených nových objednávok pre priemysel zo zahraničia a tuzemska (sezónne ich očistil INFOSTAT). Dynamika rastu sezónne očistených nových objednávok ako celku v bežných cenách sa zrýchlila zo 4,4% v 1. štvrtroku 2022 na 5,4% v 2. štvrtroku 2022

(vždy oproti predchádzajúcemu štvrťroku). Pokiaľ ide o ich štruktúru, nové objednávky zo zahraničia vzrástli v 2. štvrťroku 2022 o 2,5%, nové objednávky z tuzemska však stúpili až o 18,3% (vždy oproti 1. štvrťroku 2022)⁵. Z obr. 9 vyplýva, že zatiaľ čo rast nových objednávok zo zahraničia sa spomalil, rast nových objednávok z tuzemska sa naopak výrazne zrýchlil.

Obr. 9

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné prepočty

Zrýchlenie rastu nových objednávok v 2. štvrťroku 2022 by malo prispieť k tomu, že dvojciferný rast vývozu aj dovozu tovarov v bežných cenách bude pokračovať aj v najbližších mesiacoch. Veľmi silný podporný vplyv na rast vývozu a dovozu tovarov v bežných cenách budú mať aj naďalej vysoké ceny dovozu a vývozu tovarov. Predpokladáme, že ceny dovozu tovarov budú rásť aj v horizonte krátkodobej predikcie rýchlejšie ako ceny vývozu tovarov, v dôsledku čoho bude rast vývozu tovarov v bežných cenách za rastom dovozu tovarov v bežných cenách zaostávať aj v horizonte krátkodobej predikcie.

Aktualizovaný odhad rastu vývozu aj dovozu tovarov v bežných cenách v roku

2022 je korigovaný smerom nahor (oproti odhadu z mája 2022). V prípade vývozu tovarov z 10,5% na 16,3%, v prípade dovozu tovarov zo 17,1% na 21,0% (vždy v priemere). Keďže rast vývozu tovarov by mal zaostať za rastom dovozu tovarov menej ako sme odhadovali pred tromi mesiacmi, aktualizovaný odhad deficitu obchodnej bilancie v roku 2022 je nižší. V 1. polroku 2022 skončila s deficitom cca 1,5 mld. € a s pravdepodobnou hraničiacou s istotou vykáže deficit aj celoročne. Podľa aktualizovaného odhadu by mal dosiahnuť cca 2,0 - 2,4 mld. € (cca 2,1% z aktualizovaného odhadu HDP v bežných cenách). Obchodná bilancia bude deficitná prvýkrát od roku 2008.

4 SPOTREBITEĽSKÉ CENY

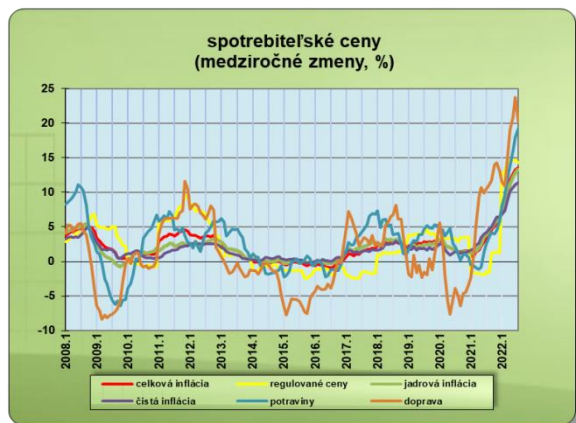
Tlak na rast úhrnnej hladiny cien na spotrebiteľskom trhu bol veľmi silný aj v 2. štvrťroku tohto roka, ale trend jej vzostupu sa čiastočne zmiernil. Zatiaľ čo v januári až marci 2022 jej úroveň stúpala na medzimesačnej báze kumulatívne o 5,3% (oproti decembru 2021), v apríli až júni sa zvýšila o 4,6% (oproti marcu 2022). Prudký rast medzioročnej miery celkovej inflácie napriek tomu pokračoval. Z 10,4% v marci stúpala na 13,2% v júni, pričom priemerná miera celkovej inflácie za január až jún 2022 dosiahla 10,9% (obr. 10). Rast cien na spotrebiteľskom trhu (meraný pomocou CPI) prispel (aj) v 2. štvrťroku tohto roka významnou mierou k rastu úhrnnej cenovej hladiny v hospodárstve (meraný pomocou deflátoru HDP).

Zdrojmi rastu celkovej inflácie boli aj v 2. štvrťroku tohto roka regulované ceny a ceny ovplyvňujúce jadrovú infláciu. Regulované ceny stúpili v 2. štvrťroku 2022 na medzioročnej báze o 14,6% (v priemere), jadrová inflácia vzrástla z 9,5% v marci na 12,9% v júni tohto roka. Pokiaľ ide o čistú infláciu, ktorá nie je ovplyvnená cenami

⁵ Podiel nových objednávok z tuzemska na celkových nových objednávkach pre priemysel je dlhodobo výrazne menší ako podiel nových objednávok zo zahraničia. V 2. štvrťroku 2022 predstavoval cca 20%.

potravín (na rozdiel od celkovej a jadrovej inflácie), z 8,7% v marci stúpila na 11,1% v júni. Celková inflácia bola v júni 2022 na medziročnej báze vyššia o 10,4 p. b., jadrová a čistá inflácia v rovnakom období o 9,4 p. b., resp. o 7,1 p. b.

Obr. 10

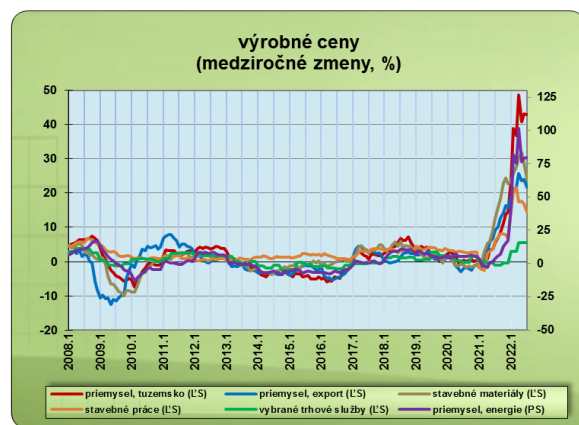
Zdroj: ŠÚ SR

K rastu jadrovej inflácie prispeli aj v 2. štvrtroku tohto roka predovšetkým ceny v doprave (vplyv rastu cien ropy na svetovom trhu), ceny služieb v hoteloch a ceny potravín (vrátane cien nealkoholických nápojov). Prvé z nich stúpili v 2. štvrtroku tohto roka na medziročnej báze o 21,2%, druhé o 18,6% (vždy v priemere)⁶. Pokiaľ ide o ceny potravín, dynamika ich rastu sa zrýchlila z 9,8% v 1. štvrtroku 2022 na 15,9% v 2. štvrtroku 2022 (vždy v priemere), ale v júni 2022 stúpili až o 17,9%, čo je ich nový historicky najvyšší rast. Dynamiku rastu jadrovej i celkovej inflácie tlmili počas prvých šiestich mesiacov tohto roka sústavne len ceny služieb pôšt, pretože ich rast sa na medziročnej báze spomalil.

Nákladové a dopytové faktory boli zdrojmi rastu inflácie aj v 2. štvrtroku tohto roka, pričom intenzita ich vplyvu od začiatku roka narastá. Dominantný vplyv si udržali nákladové faktory, čo súvisí najmä s

enormnou dynamikou rastu cien dovozu (deflátor dovozu tovarov a služieb). Z obr. 11 vyplýva, že to viedlo k zrýchleniu rastu cien výrobcov v priemysle (PPI) pre tuzemsko z 33,2% v 1. štvrtroku 2022 na 44,3% v 2. štvrtroku tohto roka, pričom rast PPI pre export sa v tom istom období zrýchlil z 20,7% na 24,4% (vždy v priemere na medziročnej báze). Pokračoval aj rast cien výrobcov v stavebníctve (predovšetkým ceny stavebných materiálov), ako aj cien prvovýrobcov v poľnohospodárstve.

Obr. 11

Zdroj: ŠÚ SR

Enormný rast PPI pre tuzemsko (vyjadruje súhrnný vplyv nákladových faktorov generovaný priemyslom) sa odvíja predovšetkým z rastu cien výrobcov elektrickej energie, plynu a pary, ktorý sa na medziročnej báze zrýchlil zo 66,4% v 1. štvrtroku 2022 na 85,4% v 2. štvrtroku tohto roka (vždy v priemere). Zrýchlil sa aj rast cien v ťažbe a dobývaní (v rovnakom období z 27,4% na 34,2%), cien v spracovateľskom priemysle (zo 14,2% na 21,5%), zatiaľ čo rast cien dodávok vody a čistenia odpadov sa prakticky nezmenil a zostal jednociferný (zo 6,7% sa zmiernil na 6,5%).

V spracovateľskom priemysle došlo na rozdiel od 1. štvrtroku 2022 už k plošnému zrýchleniu rastu cien výrobcov, teda aj cien výrobcov dopravných prostriedkov. Ich ceny na medziročnej báze pät

⁶ Dynamika rastu cien pohonných hmôt na čerpacích staniciach sa zrýchlila z 27,9% v marci 2022 na 43,6% v júni 2022 (vždy v priemere).

štvrtťorokov po sebe klesali, ale v 2. štvrtťroku tohto roka vzrástli o 4,8% (v priemere). Relatívne najsilnejšie zrýchlenie rastu zaznamenali ceny výrobcov koksu a výrobkov z ropy (z cca 59% v 1. štvrtťroku 2022 na cca 95% v 2. štvrtťroku 2022), ale významné bolo aj v prípade cien výrobcov potravín, nápojov a tabaku (z 12,8% na 23,5%).

V porovnaní s vplyvom nákladových faktorov bol vplyv dopytových faktorov na rast jadrovej (a tým aj celkovej) inflácie relatívne slabší, oproti 1. štvrtťroku 2022 však zosilnel. Tzv. dopytová inflácia, ktorú NBS meria pomocou indexu cien obchodovateľných tovarov (bez pohonných hmôt) a indexu cien trhových služieb, vzrástla zo 7,0% v 1. štvrtťroku 2022 na 9,6% v 2. štvrtťroku tohto roka (vždy v priemere). V porovnaní s celkovou i jadrovou infláciou bola teda dopytová inflácia počas prvých šiestich mesiacov tohto roka menšia (obr. 12). Zdrojmi rastu dopytovej inflácie boli ceny obidvoch zložiek jej štruktúry, ale príspevok cien trhových služieb bol relatívne silnejší. Rast cien obchodovateľných tovarov (bez pohonných hmôt) sa v rovnakom období zrýchlil zo 4,9% na 7,0%, v prípade cien trhových služieb to bolo z 9,3% na 12,6% (vždy v priemere).

Obr. 12

Zdroj: NBS, ŠÚ SR, vlastné prepočty

V júli 2022 rast výrobných a spotrebiteľských cien pokračoval. PPI pre

tuzemsko sa oproti júnu zvýšil o 2,0%, CPI stúpol o 0,8%. K rastu PPI prispeli opäť relatívne najviac ceny výrobcov elektrickej energie, plynu a pary, ktoré oproti júnu 2022 vzrástli o 2,8%. Ceny výrobcov za spracovateľský priemysel ako celok rástli pomalšie (oproti júnu stúpili v priemere o 1,5%). V rámci štruktúry spracovateľského priemyslu totiž už ceny nerástli plošne - oproti júnu klesli ceny výrobcov kovov a kovových konštrukcií (o 2,6%), ale pokles zaznamenali aj ceny výrobcov textilu a odevov a ceny výrobcov farmaceutických produktov. V stavebníctve, na rozdiel od priemyslu, tlak na rast cien poľavil - ceny stavebných prác vzrástli v júni i júli na medzimesačnej báze len veľmi mierne, ceny stavebných materiálov v obidvoch týchto mesiacoch dokonca mierne poklesli.

Posun úhrnnej hladiny spotrebiteľských cien v júli smerom nahor (o 0,8% oproti júnu) bol najmenší od začiatku tohto roka. Rast medziročnej miery celkovej inflácie napriek tomu pokračoval - z 13,3% v júni stúpila na 13,6% v júli tohto roka. Bola teda vyššia ako sme očakávali v máji tohto roka. Tlak na jej vzostup pramenil hlavne z jadrovej inflácie, ktorá v rovnakom období stúpila z 12,9% na 13,2%, k čomu prispel najmä pokračujúci rast cien potravín, zatiaľ čo ceny v doprave oproti júnu mierne poklesli, mimochodom prvýkrát od začiatku tohto roka. Potraviny (vrátane nealkoholických nápojov) boli v júli na medziročnej báze drahšie o 19,1%, ceny v doprave vzrástli o 20,2%.

Napriek tomu, že úhrnná hladina spotrebiteľských cien rastie nepretržite už 18 mesiacov (od februára 2021), kulminálny bod zrejme ešte nedosiahla. Nákladové faktory by totiž mali generovať silný tlak na jej rast aj naďalej, pretože podľa výsledkov KSP z augusta 2022 je v najbližších troch mesiacoch rast výrobných cien veľmi pravdepodobný vo

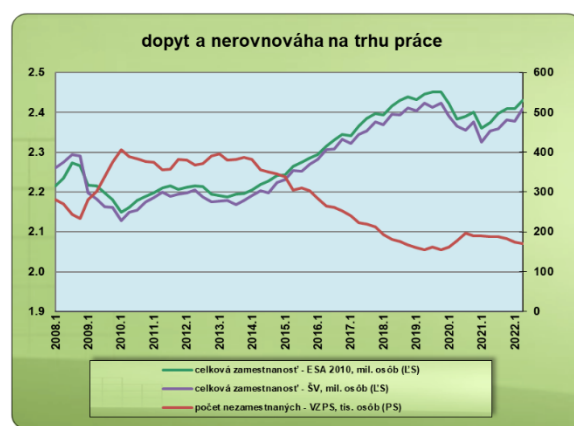
všetkých štyroch odvetviach (v Prílohe obr. 7). Tlak na rast úhrnnej hladiny spotrebiteľských cien by mal prameniť aj z dopytových faktorov. Nasvedčuje tomu pokračujúci rast tzv. dopytovej inflácie, ktorá z 9,8% v júni stúpila na 10,4% v júli tohto roka.

Na základe uvedených informácií predpokladáme, že rast medziročnej miery celkovej inflácie bude ešte pokračovať, a to najmä vplyvom rastu cien potravín. Všeobecne sa očakáva, že jej rast bude kulminovať v auguste, resp. septembri tohto roka. V ďalších mesiacoch horizontu krátkodobej predikcie by sa mala medziročná miera celkovej inflácie veľmi mierne znižovať, hlavne vplyvom bázičného efektu. Keďže v auguste bola úroveň celkovej inflácie vyššia ako sme odhadovali v máji 2022, odhad celkovej inflácie v tomto roku sme korigovali smerom nahor. Podľa aktualizovaného odhadu by mala celková inflácia v decembri 2022 predstavovať 12,8% a jej priemerná miera v roku 2022 by mala dosiahnuť 12,1%.

5 ZAMESTNANOSŤ A NEZAMESTNANOSŤ V HOSPODÁRSTVE

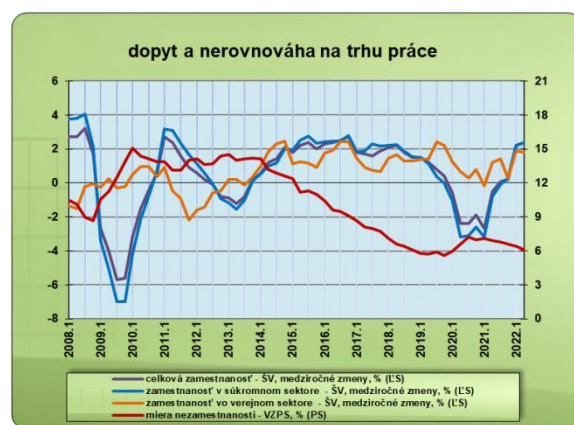
Pozitívny trend vývoja na trhu práce, ktorý začal obnovením rastu celkovej zamestnanosti v 3. štvrťroku 2021, pokračoval aj v 2. štvrťroku 2022. Dôležitá je najmä skutočnosť, že sa udržal napriek slabému rastu výkonnosti hospodárstva (v tom istom štvrťroku). Rast celkovej zamestnanosti v hospodárstve pokračoval podľa všetkých troch metodík (štatistické výkazníctvo (ŠV), VZPS a ESA 2010), podľa metodík ŠV a ESA 2010 sa dokonca zrýchlil a jej rast bol sprevádzaný poklesom nezamestnanosti (obr. 13 a 14). Trend poklesu nerovnováhy medzi dopytom a ponukou na trhu práce vďaka tomu tiež pokračoval.

Obr. 13

Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 14

Zdroj: ŠÚ SR

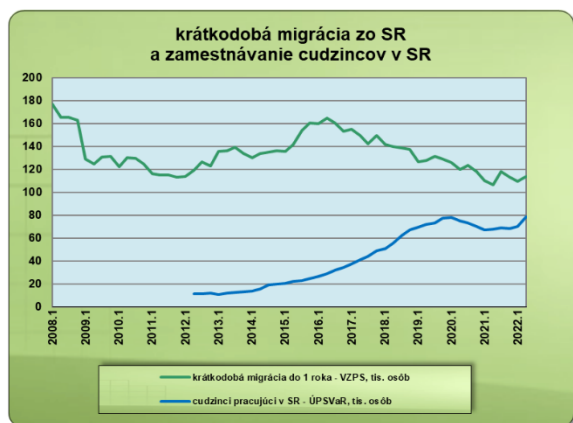
Podľa metodiky ŠV sa celkový počet zamestnaných osôb v hospodárstve zvýšil v 2. štvrťroku tohto roka o 2,3% (cca o 55 tisíc), podľa metodiky VZPS stúpol o 2,7% (cca o 69 tisíc) a podľa metodiky ESA 2010 sa celková zamestnanosť v hospodárstve zvýšila o 2,4% (cca o 57 tisíc). V absolútnom i relatívnom vyjadrení bol rast celkovej zamestnanosti podľa metodiky VZPS najvyšší (podobne ako v 1. štvrťroku 2022)⁷. Súvisí to s pokračujúcim pomerne silným rastom celkovej zamestnanosti v domácom koncepte, ako aj s oživením rastu počtu krátkodobo

⁷ Celková zamestnanosť podľa VZPS už v 2. štvrťroku 2022 prekročila úroveň, ktorú dosiahla vo 4. štvrťroku 2019, teda tesne pred pandémiou. Podľa ďalších dvoch metodík však celková zamestnanosť v hospodárstve v 2. štvrťroku 2022 úrovne tesne pred pandémiou ešte nedosiahla.

migrujúcich osôb za prácou do zahraničia (s pobytom do 1 roka).

Na základe domáceho konceptu sa počet pracujúcich v metodike VZPS zvýšil v 2. štvrtroku tohto roka medziročne o 2,5% (cca o 61 tisíc osôb), počet krátkodobo migrujúcich osôb za prácou do zahraničia stúpil o 7,0% (cca o 8 tisíc) a predstavoval približne 114 tisíc. Na druhej strane, počet cudzincov pracujúcich v SR od začiatku tohto roka sústavne rastie (obr. 15). Podľa údajov Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR) pracovalo u nás v júli vyše 81 tisíc cudzincov, z toho cca 31 tisíc osôb z EÚ/EHP a ďalších cca 50 tisíc osôb z tretích krajín. V porovnaní s júlom 2021 stúpil počet osôb z EÚ/EHP cca o tisíc, počet osôb z tretích krajín sa zvýšil cca o 13 tisíc, k čomu prispeli najmä odídenci z Ukrajiny.

Obr. 15

Zdroj: ŠÚ SR, ÚPSVaR

Rast celkovej zamestnanosti v hospodárstve bol sprevádzaný poklesom nezamestnanosti, pričom jeho dynamika oproti 1. štvrtroku 2022 mierne zrýchlila. Podľa metodiky VZPS klesol počet nezamestnaných osôb v 2. štvrtroku tohto roka medziročne zhruba o 19 tisíc na cca 170 tisíc. Miera nezamestnanosti v metodike VZPS sa znížila o 0,8 p. b. a dosiahla 6,1 %.

Rast celkovej zamestnanosti v hospodárstve v 2. štvrtroku tohto roka bol výsledkom zvyšujúceho sa dopytu po práci

v súkromnom aj verejnom sektore. Vo verejnom sektore zamestnanosť na medziročnej báze vzrástla o 1,8% a dosiahla cca 509 tisíc osôb, v súkromnom sektore zamestnanosť stúpila o 2,4% a činila cca 1900,5 tisíc osôb (vždy v priemere podľa metodiky ŠV)⁸. Inak povedané, vo verejnom sektore pribudlo v 2. štvrtroku tohto roka na medziročnej báze takmer 9 tisíc a v súkromnom sektore cca 46 tisíc nových pracovných miest.

V súkromnom sektore bol rast dopytu po práci aj v 2. štvrtroku tohto roka zaznamenaný vo väčšine odvetví. Výnimkou boli dve odvetvia, menovite priemysel a finančné a poisťovacie činnosti, v ktorých dopyt po práci poklesol. V týchto dvoch odvetviach trvá pokles dopytu po práci už dlhšiu dobu. Vo finančných a poisťovacích činnostiach začal na medziročnej báze klesať v 1. štvrtroku 2020, v priemysle klesá od 3. štvrtroka 2019, pričom na prechodnú dobu (3. štvrtrok 2021 až 1. štvrtrok 2022) sa pokles dopytu po práci v priemysle zmenil na stagnáciu (medziročne sa nezmenil).

⁸ Súkromný a verejný sektor sú v tomto dokumente vymedzené na základe štatistickej klasifikácie ekonomických činností (SK NACE Rev. 2), ktorú ŠÚ SR uplatňuje v rámci štvrtročného štatistického výkazníctva. Súkromný sektor zahŕňa poľnohospodárstvo (vrátane lesníctva a rybolovu), priemysel, stavebníctvo, veľkoobchod a maloobchod (vrátane opravy motorových vozidiel), dopravu a skladovanie, ubytovacie a stravovacie služby, informácie a komunikáciu, finančné a poisťovacie činnosti, činnosti v oblasti nehnuteľností, odborné, vedecké a technické činnosti, administratívne služby, umenie (vrátane zábavy a rekreácie) a ostatné činnosti. Verejný sektor zahŕňa verejnú správu a obranu (vrátane povinného sociálneho zabezpečenia), vzdelávanie, zdravotníctvo a sociálnu pomoc.

Vo finančných a poisťovacích činnostiach zamestnanosť v 2. štvrtroku 2022 klesla o 6,7%, v priemysle o 0,9%⁹.

Relatívne najvyšší rast zamestnanosti v súkromnom sektore dosiahlo odvetvie ubytovacích a stravovacích služieb (o 9,2%). Znakom stabilizácie zamestnanosti v tomto odvetví po pandémie je, že vzrástla druhý štvrtrok po sebe a jej rast sa zrýchlil. Oproti 1. štvrtroku 2022 stúpila cca o 10 tisíc osôb a dosiahla cca 66 tisíc osôb, čo je cca o 3 tisíc osôb menej ako vo 4. štvrtroku 2019, teda tesne pred pandemiou. Vysoký rast zamestnanosti bol v 2. štvrtroku 2022 zaznamenaný aj v odborných vedeckých a technických činnostiach (o 7,5%), v poľnohospodárstve (o 7,4%), ale aj v informáciách a komunikácii (o 6,9%).

Vo verejnom sektore sa dopyt po práci zvýšil aj v 2. štvrtroku 2022 plošne, teda vo všetkých troch odvetviach tohto sektora. V odvetví vzdelávania sa zamestnanosť na medziročnej báze zvýšila o 3,1%, v zdravotníctve o 1,6% a vo verejnej správe a obrane o 0,3%. V prvom z nich pribudlo na medziročnej báze cca 5 tisíc nových pracovných miest, v druhom cca 3 tisíc a v treťom cca 500.

Očakávame, že pozitívny trend na trhu práce bude pokračovať aj v horizonte krátkodobej predikcie. Úroveň nerovnováhy na trhu práce by sa mala naďalej znižovať vplyvom pokračujúceho rastu celkovej zamestnanosti v hospodárstve i poklesu nezamestnanosti. Dynamika rastu celkovej zamestnanosti v hospodárstve bude zrejme miernejšia ako v 1. polroku 2022, hlavne vplyvom bázičného efektu, ale aj kvôli oslabeniu rastu výkonnosti hospodárstva, ktorý odhadujeme v horizonte predikcie.

⁹ V priemysle pracovalo v 2. štvrtroku 2022 cca 513 tisíc osôb, čo je takmer o 40 tisíc osôb menej ako vo 4. štvrtroku 2019, teda bezprostredne pred pandemiou.

Na základe výsledkov KSP za júl a august sa ukazuje, že v stavebníctve a v službách dopyt po práci v najbližších troch mesiacoch pravdepodobne zoslabne, v priemysle a v obchode by mal zostať stabilný (v Prílohe obr. 8). Pozitívnym javom je aj zvyšujúca sa ponuka voľných pracovných miest. Ich počet v 2. štvrtroku tohto roka na medziročnej báze vzrástol takmer o 15%, čím sa dynamika ich tvorby na medziročnej úrovni mierne zrýchlila (podľa metodiky ŠV). Na druhej strane, počet evidovaných nezamestnaných osôb podľa údajov ÚPSVaR od februára tohto roka na medzimesačnej báze sústavne klesá. V júli ich bolo na úradoch práce registrovaných cca 186 tisíc, čo je cca o 38 tisíc osôb menej ako v júli 2021, resp. cca o 14 tisíc osôb menej ako v decembri 2021¹⁰. Zatiaľ čo počet dlhodobo nezamestnaných (nad 12 mesiacov) od začiatku roka na medzimesačnej báze mierne klesá, počet krátkodobo nezamestnaných osôb (do 12 mesiacov) od júna tohto roka mierne rastie. Počet krátkodobo nezamestnaných osôb v júli tohto roka predstavoval cca 105 tisíc, dlhodobo nezamestnaných osôb bolo cca 81 tisíc.

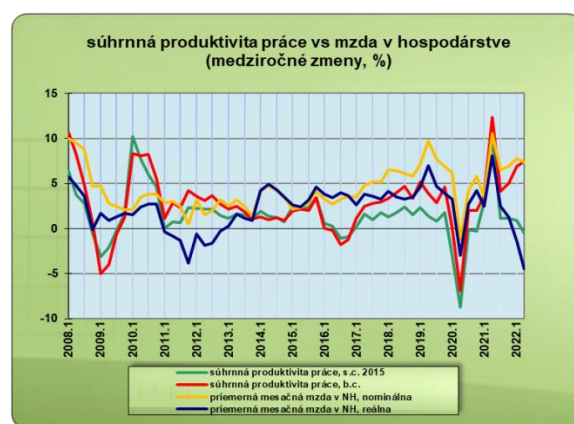
¹⁰ Z údajov ÚPSVaR tiež vyplýva, že nárast počtu voľných pracovných miest kulminoval v apríli 2022, kedy stúpil na necelých 87 tisíc. Odvtedy ich počet klesá, pričom v júli 2022 ich bolo necelých 80 tisíc, z čoho bolo zhruba 60 tisíc na západnom Slovensku, približne 12 tisíc na strednom Slovensku a cca 8 tisíc na východnom Slovensku. Z hľadiska počtu voľných pracovných miest, ktoré pripadajú na jedného nezamestnaného, je situácia najlepšia v Bratislavskom kraji, v ktorom je počet voľných pracovných miest takmer dvojnásobne vyšší ako počet uchádzačov o zamestnanie. Počet voľných pracovných miest prevyšuje počet uchádzačov o zamestnanie aj v Trnavskom kraji. V ostatných krajoch SR je situácia opačná, teda počet uchádzačov o zamestnanie prevyšuje počet voľných pracovných miest. Najhoršia je situácia je v Košickom kraji, kde na jedno voľné pracovné miesto pripadá až 10 uchádzačov o zamestnanie.

Na základe skutočného vývoja celkovej zamestnanosti v 1. polroku 2022, ako aj informácií týkajúcich sa trhu práce uvedených vyššie, očakávame, že nerovnováha medzi dopytom a ponukou na trhu práce klesne oproti roku 2021 viac ako sme odhadovali v máji 2022. Podľa aktualizovaného odhadu by totiž mala celková zamestnanosť v hospodárstve v tomto roku vzrásť o 1,9% (podľa metodiky ŠV), resp. o 2,3% (podľa metodiky VZPS). Podľa metodiky ŠV to predstavuje prírastok cca 45 tisíc nových pracovných miest, podľa metodiky VZPS cca 60 tisíc pracovných miest (vždy v priemere). V súvislosti s tým by sa mal počet nezamestnaných osôb v metodike VZPS znížiť o 11,4%, resp. cca o 20 tisíc a predstavovať cca 168 tisíc (v priemere). Miera nezamestnanosti v metodike VZPS by oproti roku 2021 poklesla o 0,8 p. b. na 6,0 % (v priemere).

6 NOMINÁLNA A REÁLNA MZDA V HOSPODÁRSTVE

Hlavnou príčinou slabého rastu výkonnosti hospodárstva v 2. štvrtroku tohto roka bol pokles súhrnnej produktivity práce v stálych cenách o 0,4%. V bežných cenách súhrnná produktivita práce naopak vzrástla o 7,5%, k čomu výraznou mierou prispel značný vzostup úhrnnej cenovej hladiny v hospodárstve v tom istom štvrtroku (obr. 16). Tým vznikol relatívne veľký priestor pre rast priemernej mesačnej nominálnej mzdy v hospodárstve. Jej úroveň v 2. štvrtroku 2022 vzrástla o 7,4%, teda porovnateľne ako v 1. štvrtroku 2022 a dosiahla 1291 € (vždy v priemere). Vplyvom vysokej miery celkovej inflácie sa však pokles reálnej mzdy v hospodárstve prehĺbil z 1,3% v 1. štvrtroku 2022 na 4,5% v 2. štvrtroku tohto roka (vždy v priemere).

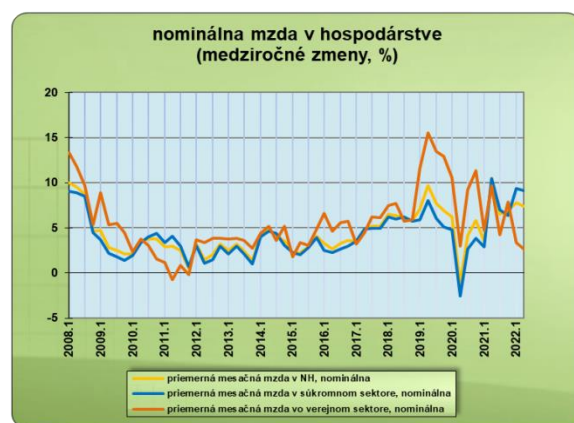
Obr. 16

Zdroj: ŠÚ SR

K rastu priemernej mesačnej nominálnej mzdy v celom hospodárstve prispel mzdový vývoj v súkromnom sektore aj vo verejnom sektore (obr. 17). V súkromnom sektore ako celku sa nominálna mzda v 2. štvrtroku tohto roka zvýšila o 9,0% a dosiahla 1256 €, vo verejnom sektore vzrástla o 2,7 % a činila 1421 € (vždy v priemere). Zatiaľ čo v súkromnom sektore sa jej rast zrýchlil zo 6,8% v 1. polroku 2021 na 9,1% v 1. polroku 2022, vo verejnom sektore sa v rovnakom období naopak spomalil zo 7,2% cca na 3,0% (vždy v priemere).

Obr. 17

Zdroj: ŠÚ SR

V súkromnom sektore vzrástla nominálna mzda aj v 2. štvrtroku tohto roka plošne, ale aj veľmi diferencovane. Kvôli vysokej inflácii (12,5%) však reálna mzda vo všetkých odvetviach tohto sektora poklesla, pričom poklesla aj v tých

odvetviach, v ktorých nominálna mzda dosiahla až dvojciferný relatívny prírastok (stavebníctvo, veľkoobchod a maloobchod, doprava a skladovanie, ubytovacie a stravovacie činnosti, odborné a vedecké činnosti, administratívne činnosti). V priemysle ako celku sa nominálna mzda v 2. štvrtroku 2022 na medziročnej báze zvýšila o 7,7% a dosiahla 1383 € (vždy v priemere).

Absolútne najvyššia priemerná mesačná nominálna mzda v súkromnom sektore bola v 2. štvrtroku 2022 v odvetví informácií a komunikácie, kde jej úroveň dosiahla 2244 €, pričom na medziročnej báze vzrástla o 7,0%. Za zmienku stojí ešte odvetvie finančných a poisťovacích činností, najmä kvôli tomu, že v ňom nominálna mzda poklesla z 2527 € v 1. štvrtroku 2022 na 2226 € v 2. štvrtroku tohto roka. Keďže v 1. štvrtroku 2022 sa jej úroveň na medziročnej báze zvýšila až o 19,8% a v 2. štvrtroku 2022 iba o 1,6%, možno sa domnievať, že značné výkyvy v jej vývoji súvisia primárne s procesom optimalizácie (znižovania) počtu pracovníkov v tomto odvetví. Svedčí o tom už dlhodobejší pokles zamestnanosti v tomto odvetví spomenutý v predchádzajúcej časti.

Vo verejnom sektore sa nominálna mzda aj v 2. štvrtroku 2022 zvýšila tiež plošne. Vo vzdelávaní sa zvýšila o 4,0% a dosiahla 1176 €, v zdravotníctve stúpila o 2,9% na 1403 € a vo verejnej správe a obrane vzrástla o 1,6% na 1732 €. Keďže oproti úrovni inflácie bol jej rast vo všetkých troch odvetviach tohto sektora podstatne nižší, reálna mzda v každom z nich výrazne poklesla. Kým vo vzdelávaní bol rast nominálnej mzdy v 1. a 2. štvrtroku 2022 takmer identický ako v roku 2021 (vždy v priemere), v ďalších dvoch odvetviach sa jej rast spomalil (vo verejnej správe a obrane mierne, v zdravotníctve veľmi výrazne).

Rast výkonnosti hospodárstva, úhrnnej cenovej hladiny v hospodárstve a celkovej zamestnanosti v hospodárstve (podľa ŠV), ktorý po aktualizácii odhadujeme v roku 2022, implicitne znamená, že súhrnná produktivita práce by v tomto roku vzrástla o 6,9% v bežných cenách, zatiaľ čo v stálych cenách by poklesla o 0,4% (vždy v priemere). Domnievame sa však, že tak ako v 1. polroku tohto roka i celoročne bude rast priemernej mesačnej nominálnej mzdy v hospodárstve v porovnaní s aktualizovaným odhadom rastu súhrnnej produktivity práce v bežných cenách v tomto roku vyšší.

Stimulačný účinok na rast nominálnej mzdy v hospodárstve v horizonte krátkodobej predikcie bude mať valorizácia mzdy o 3% štátnym zamestnancom a zamestnancom pracujúcim vo verejnom záujme, ktorá je účinná od začiatku 2. polroku tohto roka. Okrem toho, štátni zamestnanci dostanú tiež jednorazový odmenu 500 €. Pokiaľ ide o súkromný sektor, zamestnávateľia v tomto sektore budú dopad vysokej inflácie na reálne príjmy svojich zamestnancov s veľkou pravdepodobnosťou kompenzovať úpravou ich plátov smerom nahor.¹¹ Na základe uvedených predpokladov a informácií sme odhad rastu nominálnej mzdy na makroúrovni v tomto roku z mája 2022 korigovali smerom nahor.

Podľa aktualizovaného odhadu by priemerná mesačná nominálna mzda v hospodárstve mala oproti roku 2021 vzrásť o 7,4%, čo znamená, že by mala dosiahnuť 1300 € (vždy v priemere). Vzhľadom na priemernú mieru inflácie, ktorú odhadujeme pre tento rok (12,1%), by mala reálna mzda v hospodárstve v

¹¹ Podľa medializovaných informácií viaceré súkromné spoločnosti uvažujú uzavrieť dohody so zamestnancami o zvýšení plátov v 2. polroku tohto roka.

roku 2022 poklesnúť o 4,2% (v priemere).
Jej pokles oproti roku 2021 by teda mal
byť hlbší ako sme odhadovali v máji 2022.

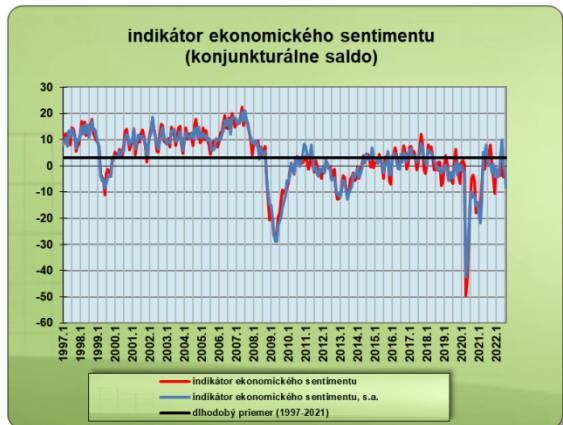
Kontakt:

*Ján Haluška // haluska@infostat.sk
Branislav Pristáč // pristac@infostat.sk*

7 PRÍLOHA

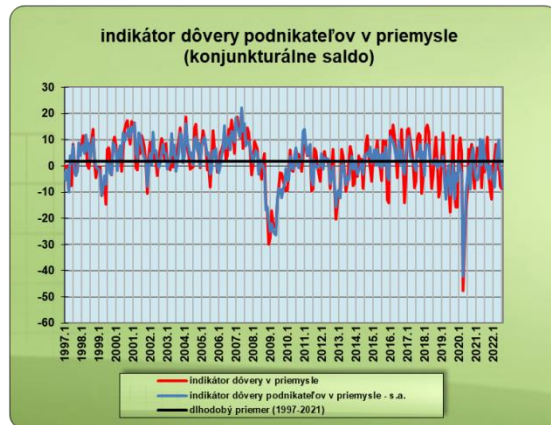
Vývoj kľúčových ukazovateľov konjunkturálnych prieskumov a spotrebiteľského barometra

Obr. 1

Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 2

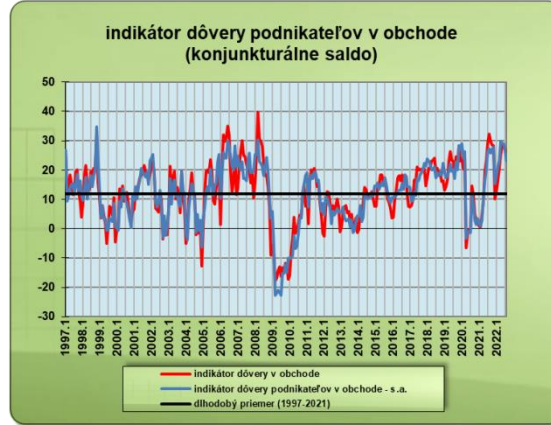
Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 3

Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 4

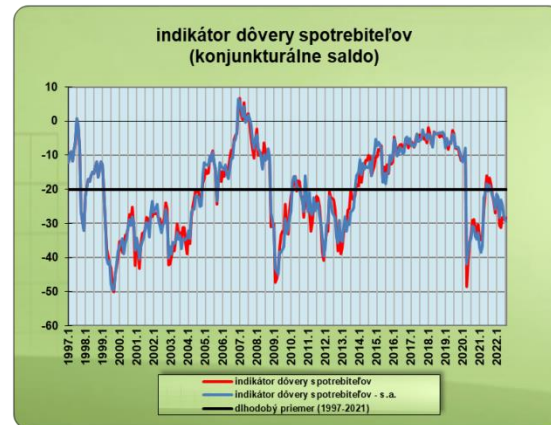
Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 5

Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 6

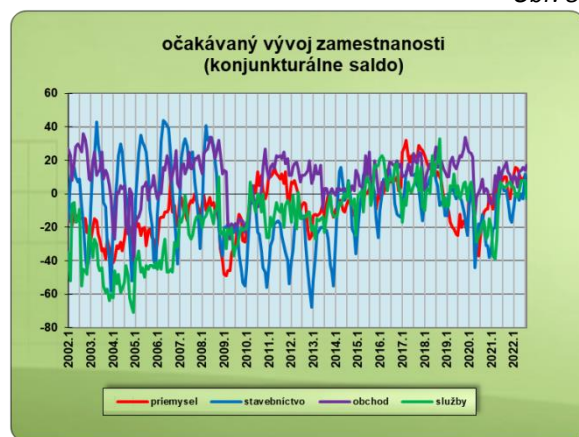
Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 7

Zdroj: ŠÚ SR

Obr. 8

Zdroj: ŠÚ SR

Prognóza vývoja vybraných ukazovateľov na rok 2022

Ukazovateľ	1. polrok 2022		Prognóza vývoja na rok 2022	
	absolútne	indexy	INFOSTAT	
		<u>1. polrok 2022</u> 1. polrok 2021	absolútne	Indexy <u>2022</u> 2021
Hrubý domáci produkt (mld €) ¹⁾	50.3296	102.4	105.8329	101.6
Výberové zisťovanie pracovných síl				
Zamestnanosť (tis. osôb)	2 588.3	102.8	2 620.3	102.3
Miera nezamestnanosti (%)	6.2	x	6.0	x
Počet nezamestnaných (tis. osôb)	172.4	90.9	168.0	89.6
Priemerný počet zamestnancov (tis. osôb)	2 393.7	102.3	2 402.6	101.9
Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca hospodárstva (€)	1 252	107.7	1 300	107.4
Index reálnej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva	x	97.1	x	95.8
Miera inflácie (%)				
posledný mesiac obdobia	x	13.2 ²⁾	x	12.8 ³⁾
v priemere za obdobie	x	10.9 ⁴⁾	x	12.1 ⁵⁾

¹⁾ metóda ESA 2010; predbežné údaje, absolútne hodnoty sú v bežných cenách, indexy sú zo stálych cien vypočítaných reťazením objemov s použitím referenčného roka 2015

²⁾ v júni 2022 oproti júnu 2021

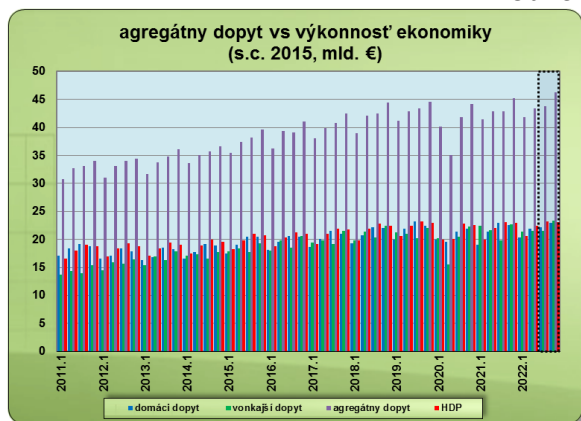
³⁾ v decembri 2022 oproti decembru 2021

⁴⁾ v priemere za 1. polrok 2022 oproti 1. polroku 2021

⁵⁾ v priemere za rok 2022 oproti roku 2021

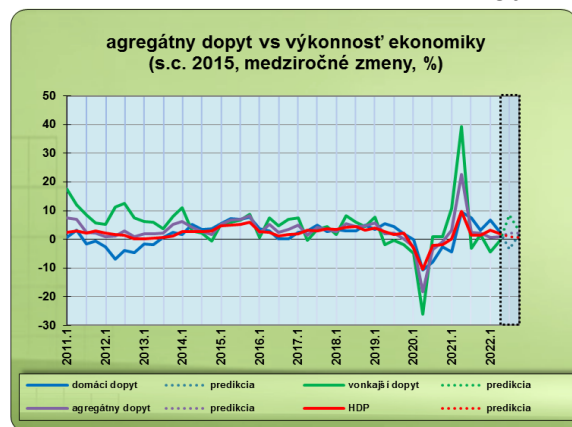
Prognóza vývoja vybraných ukazovateľov na rok 2022

Obr. 9

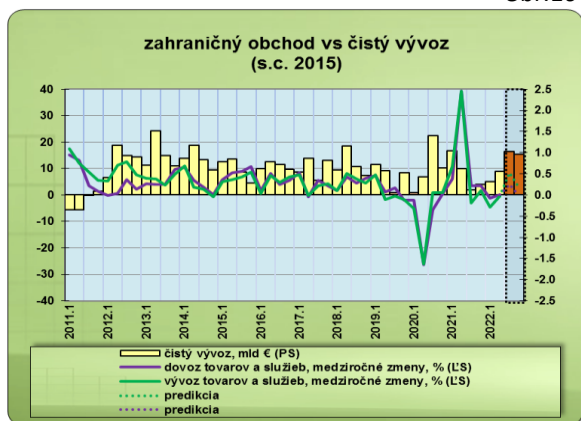
Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Obr. 12

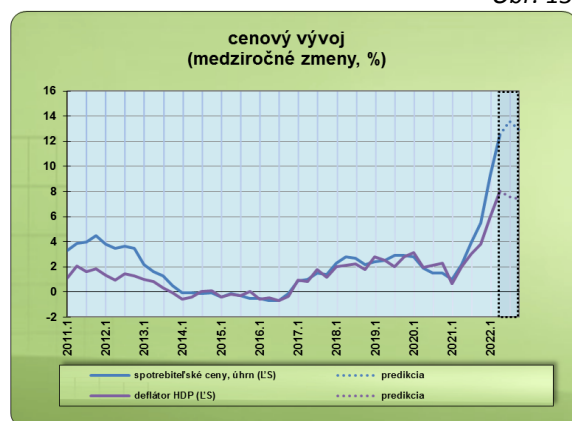
Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Obr. 10

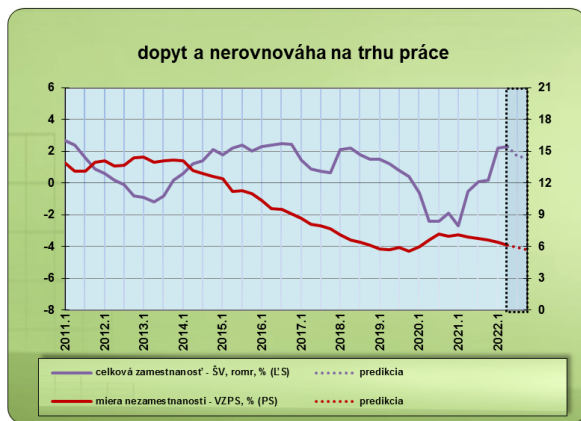
Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Obr. 13

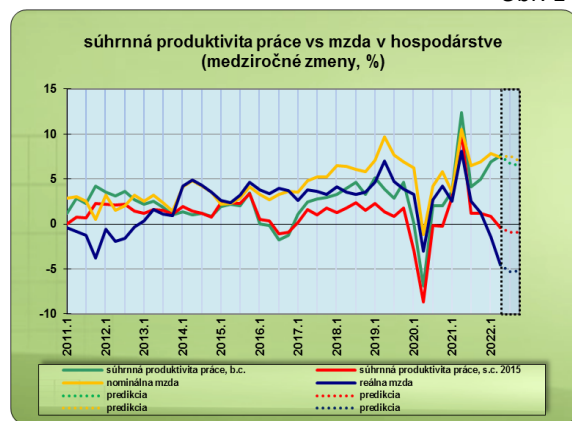
Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Obr. 11

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Obr. 14

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Vydal: INFOSTAT
Inštitút informatiky a štatistiky,
Leškova 16
817 95 Bratislava 15

Kategória publikácie: GHG

Vedúci redaktor: Ing. Ján Haluška, PhD.

Počet strán: 25

Počet výtlačkov: ---

ISSN: 2454-0773

3.GHG.2.9 - 443/2022
